

*Parlament del president de l'Institut d'Estudis Catalans,
Salvador Giner de San Julián, amb motiu de la inauguració
del simposi «Darwin: 150 anys de la teoria de l'evolució»,
a Palma, l'11 de juny de 2009*

Tots els que som avui aquí som fruit d'un passat. Personal, familiar o col·lectiva, la nostra història pesa sobre nosaltres per determinar, en gran manera i a desgrat d'altres factors, per què som com som. A banda d'aquest passat, com a éssers humans ens devem al desenvolupament que la nostra espècie ha patit des de temps immemorials. Amics, som fruit del canvi, del moviment. De l'evolució.

L'afirmació que acabo de fer hom la podria considerar agosarada. Ara com abans, els defensors de l'immobilisme i els profetes del creacionisme religiós em titllarien, pel cap baix, d'irreverent. Fa ara cent cinquanta anys, emperò, una obra magistral canviaria el món de la ciència per sempre més i exposaria les teories, ja universalment acceptades, que avalen la meua posició. L'any 1959, el naturalista anglès Charles Darwin publicà *L'origen de les espècies mitjançant la selecció natural o la conservació de les races afavorides en la lluita per la vida*, moment a partir del qual res no fóra com abans.

El llibre, de lectura senzilla àdhuc per als neòfits en aquests sabers, fou un

èxit de vendes. L'obra, on Darwin exposava les seves idees sobre la selecció natural i la teoria de l'evolució, n'esgotà els exemplars el primer dia. Treball fonamental per a la història de la ciència i la biologia, *L'origen de les espècies* argumenta fil per randa la teoria segons la qual els organismes evolucionen gradualment mitjançant la selecció natural, és a dir, *grosso modo* la seva capacitat d'adaptar-se al medi i de sobreviure. D'aquí les nocions de *lluita per la vida* i *supervivència dels més forts* que molt després en el temps s'han fet servir per a explicar la societat humana.

De fet, estudiosos de tots els àmbits han volgut incorporar el descobriment del naturalista anglès a les seves pròpies teories. En totes les ciències socials, des de l'etnologia fins a la politologia, des de la sociologia fins a la història, ha sorgit l'afany d'incorporar un evolucionisme ajustat a aquests paràmetres.

Darwin i tot el que representa no ha estat només cabdal per a l'estudi de la biologia o les ciències naturals. Els seus conceptes s'han extrapolat a altres sabers que intenten explicar l'home en societat.

Les idees de Darwin reforçaren la vella tradició conflictivista d'anàlisi dels afers humans i l'enriquiren notablement. Això sí, no exempta de simplificacions i malentesos més o menys intencionats que caldrà corregir i matisar.

Fóra com fos, Darwin ha esdevingut un referent innegable. Bé per fer-hi costat, bé per anar-hi en contra. Per a l'Institut d'Estudis Catalans, doncs, és un orgull contribuir al coneixement merescut d'aquest científic i inaugurar avui a Palma aquest simposi internacional, que ret homenatge a una de les obres més importants de la literatura científica universal.

L'Institut d'Estudis Catalans, acadèmia catalana de les ciències i les humanitats, a més de la cura que té per la llengua, malda per l'avenç de la producció científica en tots els àmbits del saber. No són poques les activitats, simposis, conferències, programes de recerca i publicacions que dedica a les ciències biològiques i tecnològiques. Només cal copsar-ne l'estructura interna —d'entre les seves cinc seccions hi ha la de Ciències Biològiques i la de Ciències i Tecnologia— per a entendre el pes que aquests sabers hi representen. La llengua i la seva normativització és una part fonamental de l'Institut, però no pas l'única. Tenir-ne cura és estudiar-la i cuidar-la però també normalitzar-ne l'ús en tots els àmbits científics i culturals. Aquest és el nostre capteniment. La nostra ambició.

L'Institut se suma a la celebració d'aquest cent cinquantedè aniversari, com

ho ha fet bona part de les acadèmies europees. I ho fa a Mallorca, terra amb les institucions de la qual manté excel·lents relacions d'amistat i de col·laboració. No cal dir que Mallorca, les Illes Balears, formen part de l'Institut. Són l'Institut. La seva història no fóra entenedora sense l'aportació decisiva que molts illencs hi han fet des de la seva fundació, ara fa poc més de cent anys.

Parlar de l'Institut és fer-ho d'Antoni Maria Alcover, de Francesc de Borja Moll, de Miquel dels Sants Oliver, Josep Maria Llompart i, ja més cap al nostre temps, de Josep Vaquer, Joan Veny, Isidor Marí o del vicepresident en funcions Antoni Riera, per només citar alguns dels membres numeraris i emèrits que conformen o han conformat el Ple de l'Institut. A més a més, cal anomenar el reguitzell de membres corresponents que l'Institut ha tingut o té a les illes. Miquel Costa i Llobera, Damià Pons o Cosme Aguiló en serien alguns. Val a dir que els imperatius de temps m'impedeixen anomenar-los tots. Els agraeixo, però, sense excepció, la seva valuosa aportació a l'Institut.

Una aportació que s'ha de traduir en una implicació cada cop més estreta de l'acadèmia amb *ses* Illes. Som conscients que no pot passar molt més temps sense que l'Institut no hi tingui una delegació permanent. Hi estem treballant a fons per aconseguir que sigui una realitat ben aviat. Les relacions amb la Universitat de les Illes Balears i amb el Govern no podrien ésser

més fructuoses. Fa temps, signàrem plegats un conveni pel qual les Illes reconeixien l'autoritat lingüística de l'Institut.

Fruit d'aquesta col·laboració és precisament el simposi que avui inaugurarem. Plegats hem organitzat un acte que, al llarg de dos dies, comptarà amb la participació de científics i estudiosos de renom internacional. De ben segur, serà d'interès per a tots vosaltres.

L'Institut treballa per la cultura catalana i la de tots els països que com-

parteixen parla, cultura i tradicions. Però també és conscient que en un món connectat com el d'avui, el saber esdevé cada cop més universal. Tots els que fem l'Institut sabem que cal adaptar-se als temps, participar en els esdeveniments mundials, aixoplugar coneixement, sigui de qui sigui, vingui d'allà on vingui. Ho digué en Darwin, «no és el més fort qui sobreviu, ni el més intel·ligent. El més fort és qui més s'adapta al canvi».